

**ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
LEADER ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020**

**Προσχέδιο 11/10/2013
Τελική έκδοση: 27/04/2017**

(Τελική έκδοση)

Σημείωση: η έκδοση αυτή έχει αναθεωρηθεί προς αξιοποίηση των εκροών της Ομάδας Εργασίας Εμπειρογνομόνων για την συνεργασία LEADER που δραστηριοποιείται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Αγροτική Ανάπτυξη (ΕΔΑΑ)

Πίνακας Περιεχομένων

1. Εισαγωγή.....	3
1.1. Εισαγωγή στον οδηγό.....	3
1.2. Εισαγωγή στο LEADER/CLLD στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ 2014-2020	3
1.3. Η λογική της συνεργασίας στο πλαίσιο του LEADER/CLLD	3
2. Νομική βάση των δράσεων συνεργασίας LEADER.....	5
3. Όροι επιλεξιμότητας στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ	6
3.1. Γενικές αρχές	6
3.2. Τύποι υποστήριξης	8
3.2.1. Προπαρασκευαστική τεχνική υποστήριξη	8
3.2.2. Υποστήριξη για το έργο συνεργασίας	9
3.3. Χρηματοδοτικό εύρος της υποστήριξης της συνεργασίας.....	11
4. Διαδικασίες επιλογής των δράσεων συνεργασίας	12
4.1. Η επιλογή της τεχνικής προπαρασκευαστικής υποστήριξης για συνεργασία.....	12
4.2. Επιλογή των έργων συνεργασίας	12
4.2.1. Επιλογή από ομάδες τοπικής δράσης (ΟΤΔ).....	13
4.2.2. Επιλογή από τις Διαχειριστικές Αρχές.....	14
5. Ειδικές διατάξεις για διακρατική συνεργασία (ΔΚΣ)	14
6. Ο ρόλος των αγροτικών δικτύων (ΕΔΑΑ και ΕΑΔ) στη συνεργασία LEADER	16
7. Τελικές συστάσεις	17
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. Έγγραφο αναφοράς	18
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2. Ενότητα 8.4 του Οδηγού της CLLD.....	20
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3. Έντυπο ανταλλαγής πληροφοριών	22
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4. Ενδεικτικό παράδειγμα ενός γενικού υποδείγματος συμφωνίας συνεργασίας για τα διακρατικά έργα συνεργασίας LEADER	24

1. Εισαγωγή

1.1. Εισαγωγή στον οδηγό

Στόχος του παρόντος οδηγού είναι να αποσαφηνίσει το ρόλο των δράσεων συνεργασίας LEADER στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης της περιόδου 2014-2020.

Ο παρών οδηγός αποτελεί ένα ενδεικτικό έγγραφο αναφοράς και δεν θεσπίζει νέους νομικούς κανόνες. Σε κάθε περίπτωση, τον τελικό ρόλο για την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου έχει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το παρόν έγγραφο είναι συμπληρωματικό στην Καθοδήγηση για την τοπική Ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (CLLD) - που εκδόθηκε από τις τέσσερις Γενικές Διευθύνσεις (ΓΔ) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που είναι υπεύθυνες για τα ΕΔΕΤ¹ - και παρουσιάζει τις δράσεις συνεργασίας της CLLD, όπως ορίζονται από τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ) και τους ειδικούς κανονισμούς για το ΕΓΤΑΑ² και το ΕΤΘΑ³.

1.2. Εισαγωγή στο LEADER/CLLD στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ 2014-2020

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 2014-2020, το ΕΓΤΑΑ θα υποστηρίξει διακρατικά και διατοπικά έργα συνεργασίας που θα εκτελεστούν από ομάδες τοπικής δράσης (ΟΤΔ) στο πλαίσιο της υλοποίησης των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης (ΣΤΑ) που επελέγησαν υπό της προσέγγισης CLLD/LEADER.

Η υποστήριξη της συνεργασίας είναι υποχρεωτικό στοιχείο του μέτρου LEADER. Τόσο η προπαρασκευαστική υποστήριξη της συνεργασίας όσο και η υποστήριξη των έργων συνεργασίας πρέπει να περιλαμβάνονται στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης (ΠΑΑ). Ωστόσο, παρόλο που συνιστάται, δεν είναι υποχρεωτική σε επίπεδο ΟΤΔ. Κάθε ΟΤΔ είναι ελεύθερη να αποφασίσει εάν θα κάνει χρήση ή όχι της διαθέσιμης υποστήριξης για την συνεργασία.

1.3. Η λογική της συνεργασίας στο πλαίσιο του LEADER/CLLD

Η συνεργασία είναι ένας τρόπος διεύρυνσης των τοπικών απόψεων και μεταφοράς νέων γνώσεων στην περιοχή με σκοπό τη βελτίωση των τοπικών στρατηγικών. Τα έργα συνεργασίας LEADER είναι παρόμοια με τα τοπικά έργα καθώς συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της σχετικής στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης. Ωστόσο, λόγω του πρόσθετου στοιχείου τους, δηλ. του συνεργαζόμενου εταίρου εκτός της περιοχής κάλυψης της ομάδας τοπικής δράσης, τα έργα συνεργασίας LEADER προσφέρουν επιπλέον οφέλη σχετικά με την αμοιβαία μάθηση και την επίτευξη της κρίσιμης μάζας σε σχέση με τη σχετική γνώση, την εμπειρία, τις εφαρμοζόμενες μεθόδους και άλλους πόρους.⁴

¹ Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία

² Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

³ Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας

⁴ Μια ενδιαφέρουσα πηγή που προβάλλει το ευρύ φάσμα των ποικίλων ωφελειών της συνεργασίας είναι η βάση δεδομένων των υποψήφιων έργων για το Βραβείο Συνεργασίας μεταξύ σκανδιναβικών και βαλτικών χωρών στο πλαίσιο του LEADER

Βλ.: <http://www.maainfo.ee/index.php?page=3604>

Τα έργα συνεργασίας μπορεί να **τονώσουν επίσης τον καινοτόμο χαρακτήρα των δράσεων τοπικής ανάπτυξης** και να συμβάλουν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της περιοχής μέσω: της δημιουργίας ικανοτήτων και προσέλκυσης νέων επιχειρηματικών εταίρων, καθώς και της διάχυσης καινοτομίας, τεχνογνωσίας και νέων δεξιοτήτων.

Πέραν των δυνητικών οφελών της διατοπικής συνεργασίας (εντός ενός κράτους μέλους), η **διακρατική συνεργασία προσδίδει επιπλέον ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία στην τοπική ανάπτυξη.**

Η συνεργασία μιας περιοχής που καλύπτεται από μια ΟΤΔ με άλλες γεωγραφικές περιοχές μπορεί να αποτελέσει **βασική συνιστώσα κάθε στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (ΣΤΑ) της CLLD/LEADER ή επιπλέον πλεονέκτημα αυτής της στρατηγικής.** Μπορεί να εξελίσσεται σε στάδια, από την ανταλλαγή εμπειρίας έως τη μεταφορά ελπιδοφόρας πρακτικής σε μια κοινή δραστηριότητα. Η συνεργασία με άλλες περιοχές που εφαρμόζουν την CLLD/LEADER μπορεί να αποτελέσει **ένα στρατηγικό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την ΟΤΔ για την επίτευξη της κρίσιμης μάζας που απαιτείται για κάποια έργα ή για τη συγκέντρωση συμπληρωματικών πόρων και τεχνογνωσίας.**

‘Εργαλεία’ ΕΔΑΑ (ENRD)

- Το ΕΔΑΑ ανέπτυξε μια ολοκληρωμένη «Καθοδήγηση για τη Διακρατική Συνεργασία στο πλαίσιο του LEADER» που μπορεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο στον προγραμματισμό της συνεργασίας. Η Καθοδήγηση, άλλα σχετικά ‘εργαλεία’, ενημερωτικά δελτία με στοιχεία των Κρατών Μελών σχετικά με τους κανόνες και τις διαδικασίες της διακρατικής συνεργασίας την περίοδο 2014-2020, και η περίληψη των προτάσεων της Ομάδας Εργασίας Εμπειρογνομόνων για τη συνεργασία μεταξύ ΕΔΑΑ και LEADER είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα: https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-cooperation_en
- Προσφορές εύρεσης εταίρων συνεργασίας διατίθενται στο δικτυακό τόπο του ΕΔΑΑ: https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/clld-partner-search_en
- Διαθέσιμη είναι και η βάση δεδομένων των ΟΤΔ του ΕΔΑΑ, η οποία ενημερώνεται συνεχώς: https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/lag-database_en
- Η Έκθεση της Ομάδας Εστίασης 3 LEADER του ΕΔΑΑ («Εφαρμογή του μέτρου συνεργασίας του LEADER») περιέχει χρήσιμα στοιχεία ανάλυσης και συστάσεις: http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/focus-groups/en/focus-group-3_en.html

2. Νομική βάση των δράσεων συνεργασίας LEADER

Η συνεργασία στο πλαίσιο του LEADER βασίζεται σε διάφορα νομικά κείμενα.

Κανονισμός αριθ. 1303/2013 (ΚΚΑ):

Άρθρο 32 Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων

(2) Η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων θα:

(δ) σχεδιάζεται λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές ανάγκες και δυνατότητες, και περιλαμβάνει καινοτόμα στοιχεία στο τοπικό πλαίσιο, την δικτύωση και, κατά περίπτωση, τη συνεργασία.

Άρθρο 34 Ομάδες τοπικής δράσης

(3) Τα καθήκοντα των ομάδων τοπικής δράσης περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

(στ) την επιλογή δράσεων και τον καθορισμό του ποσού της υποστήριξης και, κατά περίπτωση, την υποβολή προτάσεων στην αρμόδια αρχή για την τελική επαλήθευση της επιλεξιμότητας πριν από την έγκριση·

(5) Σε περίπτωση δραστηριοτήτων συνεργασίας των ομάδων τοπικής δράσης όπως αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 στοιχείο γ), τα καθήκοντα που ορίζονται στην παράγραφο 3 στοιχείο στ') του παρόντος άρθρου μπορούν να διενεργούνται από την αρμόδια διαχειριστική αρχή.

Άρθρο 35 Υποστήριξη της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων από τα ΕΔΕΤ

(1) Η υποστήριξη από τα ΕΔΕΤ που αφορούν την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων θα καλύπτει:

(γ) την προετοιμασία και υλοποίηση των δραστηριοτήτων συνεργασίας της ομάδας τοπικής δράσης·

Κανονισμός 1305/2013 (Κανονισμός ΕΓΤΑΑ):

Άρθρο 44 Δράσεις συνεργασίας LEADER

(1) Η στήριξη που αναφέρεται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 χορηγείται σε:

(α) έργα συνεργασίας σε ένα Κράτος Μέλος (διατοπική συνεργασία) ή έργα συνεργασίας μεταξύ περιοχών σε διάφορα Κράτη Μέλη ή με περιοχές τρίτων χωρών (διακρατική συνεργασία),

(β) προπαρασκευαστική τεχνική στήριξη σε έργα διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας, υπό τον όρο ότι οι ομάδες τοπικής δράσης μπορούν να αποδείξουν ότι προβλέπουν την υλοποίηση συγκεκριμένου έργου.

(2) Εκτός των άλλων ομάδων τοπικής δράσης, οι εταίροι σε ομάδα τοπικής δράσης στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ μπορούν να είναι:

(α) ομάδα τοπικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων σε μια αγροτική περιοχή που υλοποιεί στρατηγική τοπικής ανάπτυξης, εντός ή εκτός της Ένωσης·

(β) ομάδα τοπικών δημοσίων και ιδιωτικών εταιρών σε μη αγροτική περιοχή που υλοποιεί στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.

(3) Στις περιπτώσεις που δεν επιλέγονται έργα συνεργασίας από τις ομάδες τοπικής δράσης, τα Κράτη Μέλη θεσπίζουν ένα σύστημα συνεχούς εφαρμογής.

Τα Κράτη Μέλη δημοσιοποιούν τις εθνικές ή περιφερειακές διοικητικές διαδικασίες σχετικά με την επιλογή των διακρατικών έργων συνεργασίας, καθώς και κατάλογο των επιλέξιμων δαπανών το αργότερο δύο έτη μετά την ημερομηνία έγκρισης των οικείων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

Η έγκριση έργων συνεργασίας από την αρμόδια αρχή θα πραγματοποιείται το αργότερο εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία υποβολής του έργου.

(4) Τα κράτη μέλη θα κοινοποιούν στην Επιτροπή τα εγκεκριμένα έργα διακρατικής συνεργασίας.

Άρθρο 52 Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης

(3) Τα καθήκοντα του δικτύου είναι τα εξής (...)

(ζ) η στήριξη των εθνικών δικτύων και των πρωτοβουλιών διακρατικής συνεργασίας, καθώς και της ανταλλαγής εμπειριών όσον αφορά τις δράσεις στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης με δίκτυα σε τρίτες χώρες·

(η) ειδικά για τις ομάδες τοπικής δράσης: (...)

...

(ii) η συνεργασία με τους φορείς δικτύωσης και τεχνικής βοήθειας για την τοπική ανάπτυξη οι οποίοι συστάθηκαν από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΕΤΘΑ όσον αφορά τις οικείες δραστηριότητες τοπικής ανάπτυξης και τη διακρατική συνεργασία.

Άρθρο 54 Εθνικό αγροτικό δίκτυο

(3) Η στήριξη του ΕΓΤΑΑ βάσει του άρθρου 51 παράγραφος 3 χρησιμοποιείται: (...)

(β) για την προετοιμασία και υλοποίηση σχεδίου δράσης που καλύπτει τουλάχιστον τα ακόλουθα: (...)

(iii) δραστηριότητες κατάρτισης και δικτύωσης για τις ομάδες τοπικής δράσης, και ιδίως τεχνική βοήθεια για τη διατοπική και διακρατική συνεργασία, τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των ομάδων τοπικής δράσης και την αναζήτηση εταίρων για το μέτρο που αναφέρεται στο άρθρο 35 (...).

3. Όροι επιλεξιμότητας στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ

3.1. Γενικές αρχές

- Γεωγραφικό πεδίο:

Το γεωγραφικό πεδίο των δυνητικών εταίρων συνεργασίας των ΟΤΔ στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ/LEADER αναφέρεται στο άρθρο 44(2) του κανονισμού του ΕΓΤΑΑ. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο αυτό αναφέρει ότι οι ΟΤΔ μπορούν να συνεργαστούν με εταίρους από χώρες **εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης**. Οι εταίροι εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να βρίσκονται τόσο σε **αγροτικές όσο και σε αστικές περιοχές**. Ωστόσο, οι εταίροι εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να βρίσκονται μόνο σε αγροτικές περιοχές.

Για την μεγιστοποίηση των δυνητικών οφελών της συνεργασίας, οι Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ), πρέπει να αποφεύγουν να περιορίζουν το γεωγραφικό πεδίο της συνεργασίας ασκόπως. Μολονότι οι ΟΤΔ μπορούν να συνεργάζονται με συμπράξεις από αστικές περιοχές ή περιοχές εκτός της ΕΕ, μόνο οι ενέργειες που αφορούν τις ΣΤΑ/ΟΤΔ που επελέγησαν για υποστήριξη στο πλαίσιο του μέτρου CLLD/LEADER ενός προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης θα είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ. Οι όροι σχετικά με την «Επιλεξιμότητα πράξεων βάσει της γεωγραφικής θέσης» που ορίζονται για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία πρέπει να τηρούνται (βλ. άρθρο 70 του ΚΚΔ), κυρίως αναφορικά με τις δαπάνες στις τρίτες χώρες.

- Είδη εταίρων

Κατά τον ορισμό των κανόνων συνεργασίας, οι ΔΑ πρέπει να προβλέπουν ένα ευρύ πεδίο δυνητικών εταίρων προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι διάφορες μορφές εταιρικών σχέσεων που βρίσκονται σε γεωγραφικές περιοχές εντός και εκτός της Ένωσης. Συγκεκριμένα, δεν πρέπει να αποκλείουν τη συνεργασία μεταξύ ΟΤΔ και εταιρικών σχέσεων, πλην των ΟΤΔ.

Το άρθρο 44(2) του κανονισμού του ΕΓΤΑΑ αναφέρει ότι ένας εταίρος σε έργο συνεργασίας μιας ΟΤΔ LEADER που δεν είναι μια άλλη ΟΤΔ πρέπει να είναι μια «ομάδα τοπικών δημοσίων και ιδιωτικών φορέων (...) που υλοποιεί μια στρατηγική τοπικής ανάπτυξης». Αυτό σημαίνει ότι το πεδίο δράσης της ομάδας αυτής πρέπει να είναι παρεμφερές με αυτό μιας ΟΤΔ, χωρίς ωστόσο να πληροί όλα τα χαρακτηριστικά που ορίζονται στο άρθρο 33 του ΚΚΔ (σχετικά με τις «Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων»). Ένα ενδεικτικό παράδειγμα γενικού υποδείγματος μιας συμφωνίας συνεργασίας παρατίθεται στο Παράρτημα 4.

Συνιστάται οι εταίροι να προκαθορίζουν/εγκρίνουν τα βασικά κριτήρια που συνδέονται με τις δραστηριότητες που θα πραγματοποιηθούν. Μπορούν επίσης να συμφωνήσουν και τους τύπους ενεργειών που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του έργου.

Είναι επίσης σημαντικό οι εταίροι συνεργασίας να αλληλοενημερώνονται σχετικά με την πρόοδο του έργου και για τυχόν αλλαγές στην υλοποίησή του, προκειμένου να γίνονται οι απαιτούμενες προσαρμογές για να διασφαλιστεί η επίτευξη των αμοιβαία συμφωνηθέντων στόχων.

- Οι δικαιούχοι των έργων συνεργασίας:

Τα έργα συνεργασίας απαιτούν υψηλότερο βαθμό συντονισμού σε σχέση με τα κοινά τοπικά έργα. Σε πολλές περιπτώσεις, διαθέτουν και μια ισχυρή συλλογική ή εδαφική διάσταση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, είναι λογικό ο τελικός δικαιούχος της υποστήριξης σε ένα έργο συνεργασίας να μπορεί να είναι η ίδια η ΟΤΔ. Αυτό ορίζεται ρητά στο άρθρο 34(4) του ΚΚΔ.

- Ο επικεφαλής εταίρος

Στα έργα συνεργασίας, δεν είναι απαραίτητος ο ορισμός ενός επικεφαλής εταίρου (που ενίοτε αναφέρεται ως συντονιστική τοπική ομάδα δράσης), αλλά συνιστάται μετ'επιτάσεως. Εάν δεν υπάρχει επικεφαλής εταίρος, πρέπει να γίνει εξαιρετικά σαφής κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των εταίρων και να διασφαλίζεται πολύ υψηλό και ίσο επίπεδο δέσμευσης.

Κατά κανόνα, οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες του επικεφαλής εταίρου περιλαμβάνουν:

- καθοδήγηση και συντονισμό του σχεδιασμού του έργου – συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης της συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ των εταίρων·
- συντονισμό και παρακολούθηση των αιτήσεων χρηματοδότησης κάθε εταίρου·
- καθοδήγηση και συντονισμό της υλοποίησης του έργου και των δράσεων που πρέπει να πραγματοποιηθούν από κάθε εταίρο (οργάνωση ανταλλαγών, κοινές εκδρομές, κλπ.)·
- παρακολούθηση και επικοινωνία των επιτευγμάτων και της οικονομικής προόδου.

Σε αυτούς τους ρόλους και αρμοδιότητες, μπορούν να προστεθούν και άλλοι, ανάλογα με τις ανάγκες του εκάστοτε έργου συνεργασίας.

Οι αρμοδιότητες του επικεφαλής εταίρου πρέπει να καλύπτονται από έναν υψηλότερο προϋπολογισμό έργου από αυτόν των λοιπών εταίρων. Η χρηματοδότηση μπορεί να προέλθει είτε από την ΟΤΔ ή τον προϋπολογισμό του προγράμματος για συνεργασία του ενδιαφερόμενου εταίρου, είτε από συνεισφορά των άλλων εταίρων του έργου.

3.2. Τύποι υποστήριξης

3.2.1. Προπαρασκευαστική τεχνική υποστήριξη⁵

Το άρθρο 35(1)(γ) του ΚΚΔ αναφέρει ότι «Η υποστήριξη από τα οικεία ΕΔΕΤ της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων καλύπτει: την προετοιμασία και υλοποίηση δραστηριοτήτων συνεργασίας της ομάδας τοπικής δράσης».

Αυτό σημαίνει ότι **το στοιχείο της προπαρασκευαστικής τεχνικής υποστήριξης είναι υποχρεωτικό** και πρέπει να εισάγεται σε όλα τα ΠΑΑ για όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου. Τέτοιου είδους προπαρασκευαστική υποστήριξη προσέφεραν πολλά προγράμματα κατά τη διάρκεια της περιόδου 2007-2013, ακόμα και κατά τη διάρκεια του Leader+, αλλά τώρα αποτελεί υποχρεωτικό στοιχείο της υποστήριξης της συνεργασίας και έχει ως στόχο την τόνωση της ανάληψης δράσεων συνεργασίας των ΟΤΔ.

Η προπαρασκευαστική υποστήριξη δίνει τη δυνατότητα σε δυνητικούς εταίρους να συναντηθούν, να συντάξουν μια αίτηση έργου και ένα μνημόνιο συμφωνίας ή συμφωνία συνεργασίας στο πλαίσιο προετοιμασίας του έργου συνεργασίας.⁶

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να διερευνηθεί η σκοπιμότητα μιας συγκεκριμένης ιδέας συνεργασίας με δυνητικούς εταίρους και να εξετασθούν οι διαθέσιμοι σε αυτούς πόροι (π.χ. ποσοστά και μέγιστα ποσά υποστήριξης, υποστήριξη από τους τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς, άλλοι πόροι, κλπ.). Αυτή η ‘διερεύνηση’ μπορεί να καταλήξει σε δύο θεμιτά συμπεράσματα που μπορεί να σημαίνουν τη ματαίωση ενός έργου πλήρους συνεργασίας. Είτε θα καταλήξει σε αποτελέσματα που ‘εξαλείφουν’ την ανάγκη κατάρτισης ενός έργου πλήρους συνεργασίας, είτε θα κρίνει ότι το ‘υπό κατάρτιση’ έργο δεν είναι εφικτό υπό τις ‘παρούσες’ συνθήκες, οδηγώντας έτσι τους εταίρους στην απόφαση ματαίωσης της κατάρτισής του.

Οι **δαπάνες που είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο της προπαρασκευαστικής υποστήριξης** μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα:

- Δαπάνες που αφορούν συναντήσεις με δυνητικούς εταίρους (έξοδα ταξιδιού, διαμονής και αμοιβές διερμηνέων, κλπ.)·
- Δαπάνες προπαρασκευής έργου (π.χ. συμμετοχή σε εκδηλώσεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις, μελέτη σκοπιμότητας έργου, συμβουλευτική σε ειδικά θέματα, έξοδα μετάφρασης, επιπλέον έξοδα προσωπικού).

Ωστόσο, είναι δύσκολο να προβλεφθούν όλες οι δραστηριότητες που θα χρειαστούν για να ικανοποιήσουν τις επιμέρους ανάγκες κάθε ΟΤΔ κατά την προετοιμασία ενός έργου συνεργασίας. Συνεπώς, συνιστάται θερμά να αποφεύγεται **μια υπερβολικά περιοριστική περιγραφή των επιλέξιμων δαπανών στο ΠΑΑ.**

Οι επιλέξιμες δράσεις και τα έξοδα που συνδέονται με την προπαρασκευαστική υποστήριξη δίνουν τη δυνατότητα στους δυνητικούς εταίρους να καλύψουν ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, καθιστώντας ευχερέστερη την προετοιμασία του έργου συνεργασίας και μειώνοντας τον κίνδυνο αποτυχίας. Είναι πολύ σημαντικό ότι οι δυνητικοί εταίροι μπορούν επίσης να επισκέπτονται αλλήλους προκειμένου να εξοικειώνονται με τις συνθήκες που ‘καθοδηγούν’

⁵ Άρθρο 44(1)(β) κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

⁶ Για συγκεκριμένα παραδείγματα δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την προπαρασκευαστική υποστήριξη, βλ. το έγγραφο της περίληψης των εργασιών της Ομάδας Εργασίας έμπειρογνωμόνων του ΕΔΑΑ για τη συνεργασία στα πλαίσια του LEADER [http://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-cooperation_en]

τα κίνητρα και το ενδιαφέρον των εταιρών τους να συμμετέχουν στο συγκεκριμένο έργο συνεργασίας.

Η προπαρασκευαστική τεχνική υποστήριξη χορηγείται μόνο εφόσον μια ΟΤΔ αποδείξει ότι προτίθεται να υλοποιήσει ένα συγκεκριμένο έργο. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει τουλάχιστον να έχει προσδιορίσει τους στόχους και το χαρακτήρα ενός προγραμματισμένου έργου.

Εντούτοις, **η λήψη της προπαρασκευαστικής τεχνικής υποστήριξης δεν συνεπάγεται υποχρέωση συνέχισης του εν λόγω έργου**, εάν, για παράδειγμα, αποδειχτεί μη βιώσιμο. Η προπαρασκευαστική υποστήριξη παραμένει επιλέξιμη ακόμα και αν δεν υλοποιηθεί το έργο και οι ΟΤΔ δεν είναι υποχρεωμένες να επιστρέψουν τη χρηματοδότηση. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποδοτική χρήση της χρηματοδότησης, οι ΟΤΔ ενδεχομένως να κληθούν να προβούν σε μια αιτιολόγηση σε περίπτωση που η προπαρασκευαστική υποστήριξη δεν καταλήξει σε έργο συνεργασίας.

Η τεχνική προπαρασκευαστική υποστήριξη δεν πρέπει να χρηματοδοτεί δαπάνες που προκύπτουν μετά την σύσταση μιας εταιρικής σχέσης συνεργασίας βάσει μιας συμφωνίας, καθώς η προπαρασκευαστική υποστήριξη, εξ ορισμού, πρέπει να προηγείται του έργου συνεργασίας.

Οι Διαχειριστικές Αρχές μπορούν να αποφασίσουν τη θέσπιση ενός ανώτατου όριου για την προπαρασκευαστική τεχνική υποστήριξη και είναι ελεύθερες να επιλέξουν την κατάλληλη προσέγγιση και κριτήρια (π.χ. ένα κατ'αποκοπή ποσό ανά ΟΤΔ ή ανά αίτηση, κλπ.). Συνιστάται, ωστόσο, να μην τίθεται περιορισμός στον αριθμό των προπαρασκευαστικών δράσεων που υλοποιεί μια ΟΤΔ εντός ενός συγκεκριμένου ορίου προϋπολογισμού για προπαρασκευαστικές δράσεις που κατανέμεται ανά ΟΤΔ.

3.2.2. Υποστήριξη για το έργο συνεργασίας⁷

Η υποστήριξη του ΕΓΤΑΑ μπορεί επίσης να χρηματοδοτήσει τις δράσεις συνεργασίας του ίδιου του έργου.

Το έργο συνεργασίας πρέπει να αποτελεί **μια συγκεκριμένη δραστηριότητα με σαφώς καθορισμένα παραδοτέα ή εκροές** που δημιουργούν οφέλη για τις σχετικές περιοχές.

Τα έργα μπορούν να εστιάσουν σε ευρύ φάσμα δράσεων. Για παράδειγμα, μπορούν να καλύψουν τη δημιουργία ικανοτήτων και τη μεταφορά εμπειριών σχετικά με την τοπική ανάπτυξη μέσω, π.χ. κοινών δημοσιεύσεων, σεμιναρίων κατάρτισης και συμφωνιών αδελφοποίησης (όπως ανταλλαγές διαχειριστών προγραμμάτων και προσωπικού), που οδηγούν στην υιοθέτηση κοινών ή παρεμφερών μεθοδολογικών μεθόδων και μεθόδων εργασίας ή σε κοινό ή συντονισμένο έργο ανάπτυξης.

Ο κατάλληλος ορισμός των στόχων και των αποτελεσμάτων του έργου συνεργασίας, που πρέπει να συμφωνηθεί από τους συνεργαζόμενους εταίρους, λαμβάνει επίσης υπόψη τα διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης των συνεργαζόμενων περιοχών. Έτσι, αυξάνεται η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα του έργου συνεργασίας και μεγιστοποιούνται τα αποτελέσματα για κάθε συνεργαζόμενο εταίρο, τα οποία ανταποκρίνονται στις επιμέρους ανάγκες ανάπτυξής τους (συμπεριλαμβανομένου του στοιχείου ανάπτυξης ικανοτήτων για το έργο).

⁷ Άρθρο 44(1)(α) κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Τα έργα συνεργασίας θα δώσουν τη δυνατότητα συμμετοχής όχι μόνο στις ΟΤΔ όσο και σε άλλους τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς (π.χ. συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων). Κατ' αυτόν τον τρόπο, μεγιστοποιείται η προστιθέμενη αξία της συνεργασίας αναφορικά με τις ανάγκες ανάπτυξης των τοπικών ενδιαφερόμενων φορέων στις περιοχές κάλυψης των ΟΤΔ (π.χ. ένα έργο συνεργασίας μπορεί να 'καθοδηγείται' από τις ανάγκες ανάπτυξης ικανοτήτων ορισμένων ιδιωτικών ή κρατικών ομάδων ενδιαφερόμενων φορέων με στρατηγικό ρόλο στην τοπική ανάπτυξη)⁸.

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας μπορούν να οριστούν σε επίπεδο ΣΤΑ ή προγράμματος ανάλογα με το επιλεγθέν σύστημα (βλ. 4.2.1 και 4.2.2 κάτωθι). Τα κριτήρια πρέπει να βασίζονται στην ίδια προσέγγιση που χρησιμοποιείται για έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο των ΣΤΑ («τοπικά έργα»)⁹.

Ένα έργο συνεργασίας πρέπει να περιλαμβάνει σε κάποιο βαθμό 'κοινές δράσεις'. Μια κοινή δράση μπορεί να διαθέτει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Συμβάλλει στους στόχους των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης των εμπλεκόμενων ΟΤΔ,
- Παράγει ένα μετρήσιμο και απτό¹⁰ αποτέλεσμα που ωφελεί τους συνεργαζόμενους εταίρους,
- Συμφωνείται από τους συνεργαζόμενους εταίρους και ορίζεται στο έντυπο αίτησης,
- Υλοποιείται με τη συμμετοχή των συνεργαζόμενων εταίρων του έργου,
- Η υλοποίησή της συντονίζεται από έναν επικεφαλής εταίρο ή από μια κοινή δομή που συστήνεται από τους συνεργαζόμενους εταίρους για τους σκοπούς του έργου,
- Χωρίς αυτόν τον τύπο δράσης– δηλαδή εάν οι ΟΤΔ δρούσαν αυτόνομα στο πλαίσιο μόνο τοπικών δράσεων, οι στόχοι του έργου δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν.

Ορισμένα παραδείγματα των ενδεχόμενων 'προϊόντων' ή στόχων των κοινών δράσεων είναι:

- Κοινή γνωστική βάση (μεθοδολογική καθοδήγηση, πακέτο κατάρτισης, έγγραφο 'δέσμης εργαλείων' με υποδείγματα, ετικέτες, κλπ.) γύρω από ένα συγκεκριμένο θέμα κοινό στους συνεργαζόμενους εταίρους (π.χ. brand name μιας περιοχής, μάρκετινγκ τοπικών προϊόντων, τοπικό 'σχέδιο δράσης' για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε τοπικό επίπεδο, ευαισθητοποίηση σχετικά με την κοινωνική ένταξη, κλπ.)
- Κοινός δικτυακός τόπος ή δημοσιεύσεις που παρουσιάζουν τις δράσεις, πρωτοβουλίες, αποτελέσματα των συνεργαζόμενων εταίρων του έργου, κλπ.

⁸ Στη Γερμανία, για παράδειγμα, ο κάτοχος του έργου δεν χρειάζεται να είναι η ίδια η ΟΤΔ, εφόσον η ΟΤΔ υπογράψει τη συμφωνία συνεργασίας. Στη Βόρεια Ιρλανδία, οι τοπικοί ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν να συμμετάσχουν σε έργα συνεργασίας ως «συνδεδεμένοι» εταίροι.

⁹ Άρθρο 35(1)(β) κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

¹⁰ Απτά αποτελέσματα μπορεί να περιλαμβάνουν τη δημιουργία ποικίλου υλικού διάδοσης, υλικού κατάρτισης, δικτυακών τόπων, οπτικού υλικού καθώς και επενδύσεις σε κτίρια και εξοπλισμό που αποδεδειγμένα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του έργου.

- Αγορά εξοπλισμού που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από όλους τους συνεργαζόμενους εταίρους (π.χ. για τοπικές εκθέσεις και εκδηλώσεις).

3.3. Χρηματοδοτικό εύρος της υποστήριξης της συνεργασίας

Σε κάθε ΠΑΑ, ένα συγκεκριμένο ποσό του προϋπολογισμού για το μέτρο LEADER πρέπει να διατίθεται στις δράσεις συνεργασίας. Με τον τρόπο αυτό, οι ΟΤΔ εξασφαλίζουν την σκοπιμότητα υλοποίησης τέτοιων έργων. Ο προϋπολογισμός για τη συνεργασία πρέπει να εμφανίζεται στους πίνακες οικονομικών αποτελεσμάτων των ΠΑΑ.

Όταν η επιλογή των έργων συνεργασίας γίνεται από τις ΟΤΔ, ο σχετικός προϋπολογισμός πρέπει να κατανέμεται εκ των προτέρων στις ΟΤΔ μαζί με το ποσό που προορίζεται για την υλοποίηση των τοπικών έργων. Εάν, αντιθέτως, η διαχείριση των δράσεων συνεργασίας γίνεται κεντρικά, οι ΟΤΔ δεν έχουν προκαταναμεμημένο προϋπολογισμό για τις δράσεις αυτές και ζητούν υποστήριξη ανά έργο στο πλαίσιο προσκλήσεων που προκηρύσσονται από την ΔΑ.

Η εμπειρία έχει δείξει ότι η κατάρτιση έργων συνεργασίας απαιτεί χρόνο. Για το λόγο αυτό, συνιστάται η διασφάλιση ενός προϋπολογισμού για την εθνική **συγχρηματοδότηση** της συνεργασίας καθόλη τη διάρκεια της περιόδου χρηματοδότησης.

Κατηγορίες δαπανών:

Πέραν των **επιμέρους δαπανών** κάθε εταίρου συνεργασίας, επιλέξιμο πρέπει να είναι και το μερίδιο στις **κοινές δαπάνες** που προκύπτουν στο πλαίσιο των δράσεων συνεργασίας.

Στο πλαίσιο ενός διατοπικού ή διακρατικού έργου συνεργασίας, τα κοινά έξοδα αφορούν διατοπικές ή διακρατικές δραστηριότητες του έργου που συνιστούν κοινή δράση, όπως αυτή ορίζεται στην πρόταση του έργου και το συντονισμό τους από τον επικεφαλής εταίρο (κατά περίπτωση).

Τα ‘κοινά έξοδα’ σχετίζονται με την υλοποίηση κοινών δράσεων – και κυρίως με συγκεκριμένες δραστηριότητες με κόστος που μοιράζεται μεταξύ των συνεργαζόμενων εταίρων. Για παράδειγμα, τα κοινά έξοδα μπορεί να αφορούν την πληρωμή συμβουλευτικών υπηρεσιών (π.χ. πληροφορικής και άλλων) παροχή συμβουλευτικών ή/και άλλων υπηρεσιών που απαιτούνται για την παραγωγή ενός κοινού φυλλαδίου, δικτυακού τόπου, δημοσίευσης, πακέτου κατάρτισης ή άλλου κοινού ‘προϊόντος’.

Οι κατηγορίες των κοινών εξόδων μπορεί να περιλαμβάνουν (η λίστα δεν είναι εξαντλητική):

- Διαμονή, εστίαση, οδοιπορικά, ενοικίαση αίθουσας για κοινές εκδηλώσεις, συναντήσεις, εργαστήρια
- Υπηρεσίες συμβουλευτικής και εμπειρογνομόνων με σκοπό την ανάπτυξη κοινών προϊόντων
- Άλλες υπηρεσίες που σχετίζονται με κοινά προϊόντα (π.χ. εκτύπωση, σχεδιασμός γραφικών για δημοσιεύσεις)
- Αγορά εξοπλισμού για τους σκοπούς του έργου (για εξοπλισμό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλους τους συνεργαζόμενους εταίρους)
- Έξοδα που σχετίζονται με το ειδικό προσωπικό του έργου (π.χ. κοινός διαχειριστής έργου)

Για την αποφυγή περιττών εμποδίων για τις ΟΤΔ, πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες σε εθνικό επίπεδο προκειμένου να εναρμονιστούν όλες οι πιθανές κατηγορίες δαπανών στην εθνική καθοδήγηση ή τη νομοθεσία και, κυρίως, να οριστούν με σαφήνεια οι μη επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών.

4. Διαδικασίες επιλογής των δράσεων συνεργασίας

4.1. Η επιλογή της τεχνικής προπαρασκευαστικής υποστήριξης για συνεργασία

Προκειμένου να διευκολυνθεί η έναρξη της συνεργασίας, συνιστάται η διαδικασία για την προπαρασκευαστική τεχνική υποστήριξη να είναι ξεχωριστή από αυτή της επιλογής των έργων συνεργασίας.

Η επιλογή της προπαρασκευαστικής τεχνικής υποστήριξης μπορεί να γίνει είτε:

- α) μέσω μιας διοικητικής διαδικασίας επιλογής – η επιχορήγηση χορηγείται στις επιλεγμένες ΟΤΔ κατόπιν υποβολής αίτησης στη Διαχειριστική Αρχή, ή
- β) μέσω μιας τοπικής διαδικασίας επιλογής που διενεργείται από τις ΟΤΔ χρησιμοποιώντας μέρος του προϋπολογισμού για την υλοποίηση των ΣΤΑ τους.

4.2. Επιλογή των έργων συνεργασίας

Σύμφωνα με το άρθρο 34 (ΚΚΔ), τα έργα που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης (ΣΤΑ) επιλέγονται από τις ΟΤΔ. Αφετέρου, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 34(3)(στ) ΚΚΔ, έργα συνεργασίας μπορούν, σε κάποιες περιπτώσεις, να επιλέγονται από τη Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ).

Συνεπώς, υπάρχουν δύο τρόποι επιλογής έργων: επιλογή από την ΟΤΔ και μέσω της ΔΑ (βλ. 4.2.1 & 4.2.2 κάτωθι). Επίσης, υπάρχει δυνατότητα ταυτόχρονης χρήσης αμφότερων των τρόπων επιλογής έργων συνεργασίας στο πλαίσιο ενός προγράμματος.

Οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να συμβάλλουν προληπτικά στη μείωση των καθυστερήσεων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων· η επιτυχία των έργων συνεργασίας εξαρτάται σαφώς από την ταχεία επεξεργασία των αιτήσεων από τους εταίρους συνεργασίας. Η απόφαση σχετικά με την κατανομή της χρηματοδότησης πρέπει να λαμβάνεται εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία υποβολής του έργου (τρίτη παράγραφος, άρθρο 44(3) του κανονισμού του ΕΓΤΑΑ). Αυτή η προθεσμία πρέπει να ισχύει και για τα έργα συνεργασίας που επιλέγονται από τις ΟΤΔ.

Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι διαφορές στις διαδικασίες επιλογής και τις προθεσμίες δεν αποθαρρύνουν την υλοποίηση έργων συνεργασίας από τις ΟΤΔ. Εκτός από μια ταχεία διαδικασία λήψης αποφάσεων, για παράδειγμα, οι ΔΑ καλούνται να βρουν τρόπους προσωρινής έγκρισης των έργων συνεργασίας της περιοχής τους με την προϋπόθεση της έγκρισης των εταίρων από άλλες ΔΑ εντός εύλογου χρονικού πλαισίου. Κατ'αυτόν τον τρόπο, θα διευκολυνθεί η υλοποίηση των έργων που απαιτούν την έγκριση διαφόρων εθνικών ή περιφερειακών διοικήσεων.

4.2.1 Επιλογή από ομάδες τοπικής δράσης (ΟΤΔ)

Ιδανικά, και για να παραμείνουν όσο πιο κοντά γίνεται στις αρχές της CLLD/LEADER συνιστάται μετ'επιτάσεως στις ΟΤΔ να συμπεριλάβουν τις δράσεις συνεργασίας στη ΣΤΑ τους. Αυτό μπορεί να γίνει είτε με τη μορφή συγκεκριμένων δράσεων συνεργασίας είτε ως μια ολοκληρωμένη στρατηγική συνεργασίας, ανάλογα με τις ανάγκες που προέκυψαν από την ανάλυση SWOT.

Όπου η συνεργασία έχει ενσωματωθεί ως μια από τις προτεραιότητες σε μια στρατηγική τοπικής ανάπτυξης (ΣΤΑ) μιας ΟΤΔ, τα έργα συνεργασίας επιλέγονται από την ΟΤΔ όπως οποιοδήποτε άλλο έργο στο πλαίσιο της ΣΤΑ. Επί της ουσίας, οι ΟΤΔ βρίσκονται στην καλύτερη θέση για να επιλέξουν έργα συνεργασίας με τις μεγαλύτερες ωφέλειες για τις περιοχές / ενδιαφερόμενους φορείς τους.

Ο τελικός έλεγχος επιλεξιμότητας και η απόφαση για τη χορήγηση της ενίσχυσης εμπίπτει στην αρμοδιότητα της σχετικής αρχής ΠΑΑ, όπως ισχύει και για άλλα τοπικά έργα. Οι εργασίες αυτές μπορούν να ανατεθούν και σε ΟΤΔ, εάν αυτό αποφασιστεί από τη Διαχειριστική Αρχή. Σε αυτό το μοντέλο υλοποίησης, η 'από κάτω προς τα άνω' προσέγγιση ισχύει και για τη συνεργασία.

Η ΟΤΔ δηλώνει την πρόθεσή της να συνεργαστεί σε έναν ή περισσότερους τομείς που καλύπτονται από τη στρατηγική της, χωρίς ωστόσο, να είναι απαραίτητο να έχουν προσδιοριστεί ακριβώς οι εταίροι (καθώς, για παράδειγμα, αυτοί μπορεί να πρέπει να επιλεγούν για χρηματοδότηση από το LEADER στο πλαίσιο των ΠΑΑ τους). Η ΟΤΔ προβλέπει διατάξεις για συνεργασία στο σχέδιο δράσης και το χρηματοδοτικό της σχέδιο (τα οποία μπορούν να τροποποιηθούν βάσει μιας διαδικασίας παρακολούθησης και αξιολόγησης, όπου αρμόζει). Στην περίπτωση αυτή, ο προϋπολογισμός συνεργασίας κατανέμεται στην ΟΤΔ μαζί με το ποσό για την υλοποίηση της ΣΤΑ.

Εάν η συνεργασία ενσωματωθεί στις Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης, δίνεται η δυνατότητα στις ΟΤΔ να σκεφτούν έγκαιρα και να σχεδιάσουν τις δράσεις συνεργασίας τους και τις σχετικές προπαρασκευαστικές δράσεις προκειμένου να εξετάσουν τη σκοπιμότητα των ιδεών συνεργασίας και να προετοιμάσουν την υλοποίησή τους, εάν κριθεί εφικτή. Συνεπώς, οι δράσεις συνεργασίας είναι βαθιά ριζωμένες και ευθυγραμμισμένες με τις τοπικές στρατηγικές, διασφαλίζοντας έτσι ότι συμβάλλουν καθοριστικά στις συμφωνηθείσες προτεραιότητες.

Εντούτοις, υπάρχει δυνατότητα παρέκκλισης από το δικαίωμα της ΟΤΔ να επιλέγει έργα συνεργασίας στις ΔΑ διότι δεν είναι απλώς τοπικά έργα αλλά έχουν ευρύτερο εδαφικό αντίκτυπο. Συνεπώς, η ΔΑ μπορεί να κρίνει σκόπιμο να δρομολογήσει τη διαδικασία μέσω της προκήρυξης προσκλήσεων για την υποβολή έργων, της σύστασης μιας εξεταστικής επιτροπής για έργα συνεργασίας και του ορισμού ενιαίων κριτηρίων συμπεριλαμβανομένης μιας θεματικής προσέγγισης για όλες τις ΟΤΔ στην περιοχή του προγράμματος.

Πολλά κράτη μέλη λειτούργησαν κατ'αυτόν τον τρόπο επί πολλές γενιές LEADER. Αυτή η δυνατότητα, ωστόσο, δεν πρέπει να αποτρέπει τις ΟΤΔ από την επιλογή έργων συνεργασίας που συμβαδίζουν με την στρατηγική τους· ούτε να εξαλείψει ή να αποδυναμώσει τον «εκ των κάτω προς τα άνω» χαρακτήρα των έργων.

4.2.2. Επιλογή από τις Διαχειριστικές Αρχές

Στις περιπτώσεις που τα έργα συνεργασίας επιλέγονται από τις ΔΑ, θεσπίζεται ένα σύστημα συνεχούς εφαρμογής (άρθρο 44(3) κανονισμός ΕΓΤΑΑ). Η υποχρέωση αυτή σημαίνει ότι εάν η επιλογή των έργων πραγματοποιηθεί μέσω της προκήρυξης προσκλήσεων, οι προσκλήσεις μπορούν είτε να παραμείνουν ανοιχτές καθόλη τη διάρκεια της περιόδου είτε να προκηρύσσονται τουλάχιστον τρεις έως τέσσερις προσκλήσεις ετησίως προκειμένου να διασφαλιστεί απρόσκοπτη πρόσβαση σε αυτόν τον τύπο υποστήριξης.

Σε κάθε περίπτωση, οι προσκλήσεις πρέπει να προκηρύσσονται αρκετά συχνά έτσι ώστε να μην παρακωλύεται η υλοποίηση των έργων με εταίρους από διάφορες περιοχές του προγράμματος (βλ. ενότητα 5 κάτωθι και Παράρτημα 2: Οδηγός CLLD, ενότητα 8.4). Δεδομένου του χρόνου που απαιτείται για την επιλογή των έργων συνεργασίας, οι ΔΑ καλούνται να βρουν τρόπους εναρμόνισης της ολοκλήρωσης της διαδικασίας επιλογής στο τέλος του προγράμματος.

Οι ΔΑ υποχρεούνται επίσης να κοινοποιούν στους εταίρους και τις άλλες ΔΑ εάν ένα έργο έχει εγκριθεί ή όχι. Αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών είναι απαραίτητη καθώς η υλοποίηση του έργου (π.χ. πληρωμές) μπορεί να ξεκινήσει μόνο εφόσον ολοκληρωθούν όλες οι σχετικές διαδικασίες.

Όπως αναφέρεται παραπάνω, οι ΔΑ πρέπει να διασφαλίσουν μια ταχεία διαδικασία λήψης αποφάσεων και καλούνται να βρουν τρόπους προσωρινής έγκρισης των έργων συνεργασίας της περιοχής τους με την προϋπόθεση έγκρισης των εταίρων από άλλες ΔΑ εντός εύλογου χρονικού πλαισίου. Αυτά τα μέτρα πρέπει να διευκολύνουν την υλοποίηση των έργων που απαιτούν την έγκριση διαφόρων εθνικών ή περιφερειακών διοικήσεων.

Η υποβολή των αιτήσεων για υποστήριξη έργων συνεργασίας στις αρμόδιες αρχές θα συντονίζεται από τους συνεργαζόμενους εταίρους. Κατ' αυτόν τον τρόπο, καθίσταται ευχερέστερη η συντονισμένη 'εκκίνηση' των δραστηριοτήτων του έργου εντός τεσσάρων μηνών, το αργότερο, από την υποβολή των αιτήσεων έργων (άρθρο 44 του κανονισμού 1305/2013 (κανονισμός ΕΓΤΑΑ). Συνεπώς, μπορεί να συντονιστεί και η έγκριση των έργων διακρατικής συνεργασίας από τις αρμόδιες αρχές. Η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ Διαχειριστικών Αρχών που συμμετέχουν στη διαδικασία έγκρισης μπορεί να επισπεύσει τη διαδικασία έγκρισης και να οδηγήσει σε καλύτερες και πιο έγκαιρες αποφάσεις.

5. Ειδικές διατάξεις για διακρατική συνεργασία (ΔΚΣ)

Ο κανονισμός του ΕΓΤΑΑ περιλαμβάνει διατάξεις που προσβλέπουν συγκεκριμένα στην ενίσχυση της υλοποίησης των έργων διακρατικής συνεργασίας (ΔΚΣ) και τον περιορισμό των γνωστών προβλημάτων που συνδέονται με το γεγονός ότι κάθε έργο απαιτεί την έγκριση διάφορων ΔΑ από διαφορετικά κράτη μέλη.

Το άρθρο 44 του κανονισμού ΕΓΤΑΑ περιλαμβάνει διάφορες σημαντικές υποχρεώσεις για τις ΔΑ αναφορικά με τη διαχείριση της ΔΚΣ που παρατίθενται παρακάτω. (βλ. επίσης ενότητα 6 για υποχρεώσεις τόσο για το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΔΑΑ) όσο και για τα Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα (ΕΑΔ) αναφορικά με την τεχνική υποστήριξη της ΔΚΣ).

- **«Τα κράτη μέλη δημοσιοποιούν τις εθνικές ή περιφερειακές διοικητικές διαδικασίες σχετικά με την επιλογή των διακρατικών έργων συνεργασίας, καθώς και κατάλογο των επιλέξιμων δαπανών το αργότερο δύο έτη μετά την ημερομηνία έγκρισης των οικείων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης»** (παρ. 2 άρθρο 44(3) κανονισμός ΕΓΤΑΑ)

Με τον τρόπο αυτό μπορούν όλοι οι εμπλεκόμενοι να αποκτήσουν μια δημοσίως προσβάσιμη επισκόπηση αυτών των θεμάτων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις ΟΤΔ, οι οποίες, για να καταρτίσουν ένα έργο ΔΚΣ, πρέπει να κατανοήσουν, όχι μόνο τους κανόνες για τη ΔΚΣ στο πλαίσιο του δικού τους ΠΑΑ αλλά και αυτούς που ισχύουν για κάθε εταίρο συνεργασίας.

Επιπλέον, συνιστάται η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των διαφόρων τύπων κανόνων προκειμένου να επιτευχθούν παρόμοιες προσεγγίσεις. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα κράτη μέλη (ΚΜ) μεταξύ των οποίων αναμένεται να υλοποιηθούν πολλά έργα ΔΚΣ, βάσει της εμπειρίας από την περίοδο 2007-2013. Μια πηγή έμπνευσης μπορούν να αποτελέσουν τα ενημερωτικά δελτία της ΔΚΣ (δελτία) για κάθε κράτος μέλος που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του ΕΔΑΑ 2007-2013. Για την περίοδο 2014-2020, το ΕΔΑΑ προβλέπεται να συλλέξει και να δημοσιεύσει τις πληροφορίες με παρόμοιο τρόπο.

- **«Η έγκριση έργων συνεργασίας από την αρμόδια αρχή πραγματοποιείται το αργότερο εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία υποβολής του έργου.»** (παρ. 3. άρθρο. 44(3) κανονισμός ΕΓΤΑΑ.)

Για την ευχερέστερη υλοποίηση έργων που απαιτούν την έγκριση διαφόρων εθνικών και περιφερειακών διοικήσεων, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν μια ταχεία διαδικασία λήψης αποφάσεων, έτσι ώστε οι διαφορές στις διαδικασίες επιλογής και τις προθεσμίες να μην αποτρέπουν τη συνεργασία των ΟΤΔ. Τέσσερις μήνες είναι η μέγιστη χρονική διάρκεια για να θεωρηθεί αποδεκτή μια αίτηση ενός έργου συνεργασίας από τον κανονισμό.

Οι ΔΑ καλούνται να βρουν τρόπους για να εγκρίνουν προσωρινά τα έργα συνεργασίας της περιοχής τους με την προϋπόθεση έγκρισης των εταίρων από άλλες ΔΑ εντός ευλόγου χρονικού πλαισίου.

- **«Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα εγκεκριμένα έργα διακρατικής συνεργασίας.»** (άρθρο 44(4) κανονισμός ΕΓΤΑΑ.)

Ο στόχος είναι διττός: να διασφαλιστεί η παρακολούθηση της ΔΚΣ σε ευρωπαϊκό επίπεδο (καθώς η Επιτροπή παρέχει συγκεντρωτικές πληροφορίες σχετικά με τις εγκρίσεις) και να προσφέρει μια πλατφόρμα ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών που συμμετέχουν στο ίδιο έργο ΔΚΣ:

Λόγω της έλλειψης μιας συντονισμένης διαδικασίας έγκρισης, η υποχρέωση κοινοποίησης συνδέεται με κάθε έγκριση ξεχωριστά. Τα ΕΑΔ μπορούν να βοηθήσουν τις Διαχειριστικές Αρχές να συγκεντρώσουν τις απαραίτητες πληροφορίες και να ασχοληθούν με την παρακολούθηση. Το ΕΔΑΑ δύναται, εντός του πεδίου εφαρμογής των καθηκόντων του, να συνδράμει (άρθρο 52(3)(ζ) κανονισμός του ΕΓΤΑΑ¹¹) διαδίδοντας και δημοσιεύοντας πληροφορίες (βλ. επίσης ενότητα 6 κάτωθι).

Η κοινοποίηση πρέπει να γίνεται μέσω του SFC 2014¹². (Για ένα προσχέδιο του εντύπου έκθεσης, βλ. Παράρτημα 3). Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη διαδικασία αυτή

¹¹ Άρθρο 52(3). Τα καθήκοντα του δικτύου είναι να... (ζ) στηρίζει τα εθνικά δίκτυα και τις πρωτοβουλίες διακρατικής συνεργασίας, καθώς και της ανταλλαγής εμπειριών όσον αφορά τις δράσεις στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης με δίκτυα σε τρίτες χώρες.

¹² <http://ec.europa.eu/sfc/en/index-page>

θα είναι διαθέσιμες σε εύθετο χρόνο. Όσον αφορά την περιοδικότητα των κοινοποιήσεων, συνιστάται να γίνονται σε συνεχή βάση.

Η εμπειρία από την περίοδο 2007-2013 έδειξε ότι ορισμένα κράτη μέλη διστάζουν να υποβάλουν τις κοινοποιήσεις τους εάν δεν έχουν στην κατοχή τους όλα τα στοιχεία που απαιτούνται στο έντυπο. Ωστόσο, δεδομένου ότι ένας από τους βασικούς στόχους είναι η ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών, τα κράτη μέλη καλούνται να κοινοποιήσουν τις εγκρίσεις ακόμα και αν το έντυπο δεν είναι πλήρως συμπληρωμένο. Το γεγονός ότι το έντυπο υποβάλλεται μέσω του SFC δεν συνεπάγεται αρνητικές συνέπειες για το κράτος μέλος εάν στο πρώτο στάδιο δεν έχει συμπληρωθεί πλήρως. Τυχόν υπολειπόμενες πληροφορίες πρέπει να καταχωρούνται στο SFC όταν είναι διαθέσιμες.

6. Ο ρόλος των αγροτικών δικτύων (ΕΔΑΑ και ΕΑΔ) στη συνεργασία LEADER

Ο κανονισμός του ΕΓΤΑΑ αναφέρει τα καθήκοντα που πρέπει να φέρουν εις πέρας το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΔΑΑ) και τα εθνικά αγροτικά δίκτυα (ΕΑΔ). Αμφότερα έχουν ακριβές μερίδιο αναφορικά με τη γενική υποστήριξη και την ειδική τεχνική υποστήριξη στις ΟΤΑ στον τομέα της συνεργασίας LEADER.

Όσον αφορά το ΕΔΑΑ, έχει μια σαφή εντολή να στηρίζει τόσο τις διακρατικές πρωτοβουλίες και τα εθνικά αγροτικά δίκτυα. Επιπλέον, το ΕΔΑΑ θα συνεργαστεί με τους φορείς δικτύωσης και τεχνικής υποστήριξης για την CLLD που συστήθηκαν από τα άλλα ΕΔΕΤ, κυρίως όσον αφορά τη διακρατική συνεργασία (βλ. άρθρο 52(3) (ζ) και (η)(ii) του κανονισμού ΕΓΤΑΑ).

Ως προς τα καθήκοντα των ΕΑΔ σχετικά με τη συνεργασία, επικεντρώνονται στην παροχή τεχνικής βοήθειας και τη διευκόλυνση των δράσεων συνεργασίας των ΟΤΑ. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με διάφορα εργαλεία κατάρτισης και ΙΤ, αλλά μπορεί να υπάρχει και πρόβλεψη για ατομική ή συλλογική συμβουλευτική ή καθοδήγηση (βλ. άρθρο(3)(β)(iii) κανονισμός του ΕΓΤΑΑ).

Δραστηριότητες δικτύωσης μεταξύ ομάδων τοπικής δράσης που προηγούνται ενός προπαρασκευαστικού έργου που κάνει χρήση της προπαρασκευαστικής υποστήριξης, διευκολύνονται και στηρίζονται από τα Εθνικά/Περιφερειακά Αγροτικά Δίκτυα. Η υποστήριξη αυτή από τα ΕΑΔ μπορεί να περιλαμβάνει κατ' ιδίαν συναντήσεις μεταξύ ομότιμων, εκδηλώσεις συνεργασίας, εκπαιδευτικές επισκέψεις, υλικό καθοδήγησης, βάσεις δεδομένων και εργαλεία αναζήτησης εταιρών.

Επιπλέον, τα Εθνικά/Περιφερειακά Αγροτικά Δίκτυα μπορούν να προσφέρουν υποστήριξη μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών με άλλα δίκτυα και μέσω του ΕΔΑΑ, καθώς και μέσω μικρών χρηματοδοτήσεων με σκοπό τη στήριξη της συμμετοχής σε εκδηλώσεις και συναντήσεις. Αυτό το στάδιο υποστήριξης μπορεί να προηγηθεί της έναρξης των προπαρασκευαστικών δράσεων από τις ΟΤΑ που επιθυμούν να εξετάσουν τη σκοπιμότητα της συνεργασίας στο πλαίσιο ενός έργου συνεργασίας (ή να καταρτίσουν ένα έργο που κάνει χρήση της προπαρασκευαστικής υποστήριξης). Από αυτού του είδους την υποστήριξη, προέκυψαν επιτυχημένα έργα συνεργασίας¹³.

¹³ Για συγκεκριμένα παραδείγματα υποστήριξης που προσφέρουν τα ΕΑΔ στη συνεργασία, βλ. το συνοπτικό έγγραφο του έργου της Ομάδας Εργασίας Εμπειρογνομώνων του ΕΔΑΑ για τη συνεργασία στα πλαίσια του LEADER [http://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-cooperation_en]. Επίσης, το συνοπτικό έγγραφο περιλαμβάνει επιπλέον παραδείγματα δράσεων που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της διακρατικής συνεργασίας.

Τα ΕΑΔ μπορούν να συμβάλουν σε μεγάλο βαθμό στην καλύτερη κατανόηση των διαφόρων διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης της κοινής κατανόησης των σχετικών κανόνων στο πλαίσιο διαφόρων ΠΑΑ, ή/και της υποστήριξης προς τις ΟΤΔ κατά τον σχεδιασμό έργων συνεργασίας.

7. Τελικές συστάσεις

Για να προωθήσουν τη συνεργασία στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (CLLD), τα κράτη μέλη (ΚΜ) θα μπορούσαν να δώσουν προτεραιότητα στη διαδικασία επιλογής τους στις ΟΤΔ που έχουν ενσωματώσει τη συνεργασία στις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης τους (ΣΤΑ). Θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να καταστήσουν την ποιότητα των προτάσεων των ΟΤΔ για συνεργασία, ένα κριτήριο επιλογής των στρατηγικών τους.

Έχοντας υπόψη ότι στο σύστημα κοινής διαχείρισης, δεν είναι δυνατή η εναρμόνιση όλων των κανόνων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συνιστάται επίσης να καταβληθούν προσπάθειες με σκοπό να εναρμονιστούν, στο μέτρο του δυνατού, οι διαδικασίες και οι ορισμοί για τη συνεργασία LEADER σε επίπεδο κρατών μελών. Αυτό ισχύει κυρίως για την διαπεριφερειακή συνεργασία σε κράτη μέλη με περιφερειακά ΠΑΑ, αλλά και μεταξύ κρατών μελών που συμμετέχουν στη διακρατική συνεργασία (ΔΚΣ). Τα έγγραφα αναφοράς που απαριθμούνται παρακάτω μπορούν να βοηθήσουν στο θέμα αυτό.

Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η συνεργασία LEADER αποτελεί ένα ξεχωριστό εργαλείο για τις ΟΤΔ που εφαρμόζουν τις ΣΤΑ. Η χρήση άλλων εργαλείων εδαφικής συνεργασίας που διατίθενται από τα ΕΔΕΤ – και κυρίως τα προγράμματα του στόχου ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας (ΕΕΣ) που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ - μπορούν να αποτελέσουν ένα επιπρόσθετο πλεονέκτημα και να δημιουργήσουν συνέργειες, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τα διαφορετικού πεδίου εφαρμογής ή μεγέθους υλοποιημένα έργα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. Έγγραφα αναφοράς

Έγγραφα αναφοράς (περίοδος 2014-20):

- **Guidance on Community-led Local Development in European Structural and Investment Funds (Καθοδήγηση σχετικά με την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων στα Ευρωπαϊκά και Διαρθρωτικά Ταμεία)** (έκδοση Ιουνίου 2014): ενότητα 8.4 (έργα συνεργασίας) http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_community_local_development.pdf
- **Καθοδήγηση για τους τοπικούς φορείς σχετικά με την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων** http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_clld_local_actors_el.pdf
- **Measure Fiche on LEADER (Δελτίο Μέτρου σχετικά με το LEADER)** (διαθέσιμο στο CIRCA)
- **Καθοδήγηση στη Διακρατική Συνεργασία LEADER από το ΕΛΑΑ:** http://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-cooperation_en
- **Ομάδα Εργασίας Εμπειρογνομόνων του ΕΛΑΑ για τη συνεργασία στα πλαίσια του LEADER - Περίληψη των προτάσεων που είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα για τη Συνεργασία LEADER του δικτυακού τόπου του ΕΛΑΑ (ENRD):** http://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-cooperation_en

Έγγραφα αναφοράς (περίοδος 2007-13):

- **Guide for the implementation of the Measure Cooperation under the LEADER axis of Rural Development Programmes 2007-2013 (Καθοδήγηση για την υλοποίηση του μέτρου συνεργασίας στο πλαίσιο του άξονα προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης του LEADER (Επίσης, περιλαμβάνει μεθοδολογικά στοιχεία).** Διαθέσιμο στο: http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/en/transnational-cooperation_en.html
- **ENRD Focus Group 3: "Implementation of the cooperation measure in LEADER", Report to the LEADER subcommittee of 20 May 2010 (Ομάδα Εστίασης 3 του ΕΛΑΑ: «Υλοποίηση του μέτρου συνεργασίας στο πλαίσιο του LEADER», Έκθεση στην υποεπιτροπή του LEADER της 20^{ης} Μαΐου 2010** <http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/fms/pdf/BEE357F9-BDB7-6912-A6AE-581D81990191.pdf>
- **Για τις μεθοδολογικές πτυχές της διακρατικής συνεργασίας (ΔΚΣ), βλ. την ενότητα για την ΔΚΣ στο πλαίσιο του LEADER στην ιστοσελίδα του ΕΛΑΑ («Πρακτικές πληροφορίες και εργαλεία σχετικά με τον τρόπο κατάρτισης και υλοποίησης έργων διακρατικής συνεργασίας»):** http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/en/transnational-cooperation_en.html
- **ENRD Final Report on the State-of-Play of the implementation of Rural Development Programme Measure 421 in the EU-27 (Τελική Έκθεση ΕΛΑΑ σχετικά με την πορεία υλοποίησης του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης του μέτρου 421 στην ΕΕ των 27) (Μάιος 2014):** http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/app_templates/enrd_assets/pdf/leader-gateway/Measure_421_State_of_play_FINAL_May_2014.pdf

- NRN Guidebook, Chapter III, Section 3.6: Technical assistance for Transnational Cooperation (TNC) and inter-territorial cooperation (2014) (Οδηγός του ΕΑΔ, Κεφάλαιο III, ενότητα 3.6: Τεχνική βοήθεια για Διακρατική Συνεργασία (ΔΚΣ) και διαπεριφερειακή συνεργασία) (2014) http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/app_templates/enrd_assets/pdf/guidebook/3.6.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2. Ενότητα 8.4 του Οδηγού της CLLD

"8.4. Έργα συνεργασίας

Στο πλαίσιο της CLLD, τα Ταμεία μπορούν να χρηματοδοτήσουν την προετοιμασία και υλοποίηση των δράσεων συνεργασίας των ομάδων τοπικής δράσης.

Οι κανονισμοί του ΕΓΤΑΑ και του ΕΤΘΑ ορίζουν συγκεκριμένα το πεδίο και τους κανόνες συνεργασίας για τις ΟΤΔ του LEADER και τις ΟΤΔ-Αλλειίας του ΕΤΘΑ. Όπως και την περίοδο 2007-2013, προβλέπεται υποστήριξη για την υλοποίηση διατοπικών και διακρατικών έργων. Επιπλέον, υπάρχει δυνατότητα παροχής προπαρασκευαστικής τεχνικής υποστήριξης (π.χ. έξοδα για συναντήσεις μεταξύ δυνητικών εταίρων, μελέτες κλπ.), εφόσον οι ΟΤΔ αποδείξουν ότι προετοιμάζουν την υλοποίηση ενός έργου συνεργασίας.

Για λόγους συνέπειας και απλούστευσης, συνιστάται μετ'επιτάξεως να χρησιμοποιούνται οι ίδιοι κανόνες για το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ.

Δίνεται πλέον ρητά η δυνατότητα στις αγροτικές ΟΤΔ και ΟΤΔ-Αλλειίας σε αλιευτικές και παράκτιες περιοχές να συνεργαστούν όχι μόνο με εταίρους που υλοποιούν μια τοπική στρατηγική ανάπτυξης στις αγροτικές ή αλιευτικές περιοχές αντίστοιχα, όπως ίσχυε την περίοδο 2007-2013, αλλά και με τοπικές συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε άλλου τύπου περιοχές που υλοποιούν μια τοπική στρατηγική ανάπτυξης. Επιτρέπεται επίσης η συνεργασία με τοπικές συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που βρίσκονται εκτός ΕΕ, παρόλο που το ΕΓΤΑΑ περιορίζει τη δυνατότητα αυτή σε εταίρους από αγροτικές περιοχές ενώ το ΕΤΘΑ δεν βάζει περιορισμούς στους τύπους των επιλέξιμων περιοχών.

Η ευκαιρία αυτή θα μπορούσε, για παράδειγμα, να ενισχύσει τις συνέργειες μεταξύ τοπικών ομάδων με διαφορετικές στρατηγικές αλλά από (εν μέρει) την ίδια περιοχή (π.χ. αστικές-αγροτικές ή αγροτικές-αλιευτικές ή αστικές-αλιευτικές). Εκτός από το πλεονέκτημα της ανταλλαγής εμπειριών και της αμοιβαίας μάθησης, οι ΟΤΔ θα επωφεληθούν από την ανάπτυξη συνεργασίας γύρω από βασικά ζητήματα τα οποία αντιμετωπίζονται καλύτερα σε μεγαλύτερη κλίμακα.

Η εμπειρία με το LEADER και τον Άξονα 4 του ΕΤΑ δείχνει ότι σε πολλές περιπτώσεις η ίδια η ΟΤΔ/ ΟΤΔ-Αλλειίας θα είναι δικαιούχος των έργων συνεργασίας, καθώς ο σχεδιασμός και η διαχείρισή τους είναι πιο σύνθετοι σε σχέση με τα τοπικά έργα.

Αναφορικά με τη διαχείριση έργων συνεργασίας, υπάρχουν δύο δυνατότητες (βάσει της εμπειρίας του LEADER):

8.4.1. Επιλογή των έργων συνεργασίας από τις ΟΤΔ

Στην πρώτη δυνατότητα, η συνεργασία αποτελεί μέρος των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης και η χρηματοδότηση για τη συνεργασία (που καλύπτει την προπαρασκευαστική υποστήριξη και τα έργα) διατίθεται συγχρόνως με τον τοπικό προϋπολογισμό. Τα έργα συνεργασίας επιλέγονται από τις ομάδες τοπικής δράσης με τον ίδιο τρόπο που επιλέγονται τα τοπικά έργα.

8.4.2. Επιλογή των έργων συνεργασίας από τις διαχειριστικές αρχές

Δεδομένου ότι τα έργα συνεργασίας είναι πιο απαιτητικά ως προς το σχεδιασμό και τη διαχείρισή τους, ορισμένα κράτη μέλη επιλέγουν να αφήσουν τη Διαχειριστική Αρχή να επιλέξει τα έργα αυτά και να προκηρύξει προσκλήσεις για την προπαρασκευαστική τεχνική υποστήριξή τους. Αυτό θεωρείται εξαίρεση στην προσέγγιση «εκ των κάτω προς τα άνω».

Στην περίπτωση αυτή, όσον αφορά το ΕΓΤΑΑ, οι Διαχειριστικές Αρχές πρέπει να θεσπίσουν ένα σύστημα συνεχούς εφαρμογής. Οι αποφάσεις σχετικά με την κατανομή της χρηματοδότησης πρέπει να λαμβάνονται εντός 4 μηνών από την ημερομηνία υποβολής του έργου. Εάν η επιλογή των έργων γίνεται μέσω προσκλήσεων, συνιστάται η προκήρυξη τουλάχιστον 3-4 ετησίων προσκλήσεων προκειμένου να διασφαλιστεί παρεμφερής πορεία έγκρισης από όλες τις Διαχειριστικές Αρχές που εμπλέκονται σε ένα έργο συνεργασίας. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να προκηρύσσεται τόσο συχνά ώστε να μην παρακωλύεται η υλοποίηση των έργων με εταίρους από διάφορες περιοχές του προγράμματος.

Για να διευκολυνθεί η υλοποίηση των έργων όπου απαιτείται η έγκριση διαφόρων εθνικών ή περιφερειακών διοικήσεων, τα κράτη μέλη/οι περιοχές οφείλουν να προβλέψουν τις κατάλληλες διατάξεις που διασφαλίζουν ότι οι διαφορές στις διαδικασίες επιλογής και τις προθεσμίες δεν αποθαρρύνουν τη συνεργασία μεταξύ των ΟΤΑ.

Όσον αφορά τη διακρατική συνεργασία, το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ προβλέπουν τις ακόλουθες υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη με σκοπό τη στήριξη της γενικής υλοποίησης των έργων αυτών:

Οι διοικητικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης μιας λίστας των επιλέξιμων δαπανών, πρέπει να δημοσιοποιούνται.

Το κράτος μέλος οφείλει επίσης να κοινοποιεί σε συστηματική βάση την έγκριση όλων των διακρατικών έργων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αναφορικά με το ΕΓΤΑΑ, η Επιτροπή θα συστήσει ένα σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών που θα βοηθήσει τις εμπλεκόμενες αρχές να έχουν μια γενική εικόνα της διαδικασίας έγκρισης ενός έργου σε διάφορα κράτη μέλη».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3. Έντυπο ανταλλαγής πληροφοριών

ΕΝΤΥΠΟ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	
1. Βασικά στοιχεία του έργου	
1.1. Τίτλος του έργου συνεργασίας (συμπεριλαμβανομένου του ακρωνυμίου, εάν υπάρχει) [στα αγγλικά]*:	
1.2. Διάρκεια των δραστηριοτήτων που προβλέπονται στο έργο συνεργασίας*: 1.2.1. Ημερομηνία έναρξης: 1.2.2. Ημερομηνία ολοκλήρωσης:	
1.3. Προπαρασκευαστική τεχνική υποστήριξη [να αναφερθεί για κάθε εταίρο χωριστά]*: Το έργο συνεργασίας συνοδεύονταν από προπαρασκευαστική τεχνική υποστήριξη Ναι ☐ Όχι ☐	
1.4. Θέματα/λέξεις κλειδιά του έργου [αναπτυσσόμενη λίστα]*	
1.5. Συνολικό κόστος για όλη τη διάρκεια του έργου συνεργασίας (σε €)*: εκ του οποίου από το ΕΓΤΑΑ: άλλες δημόσιες συνεισφορές: ιδιωτικές συνεισφορές: Εάν υπήρχαν άλλα ταμεία, παρακαλώ αναφέρετε:	
1.6. Επιπλέον πληροφορίες (ή ιστοσελίδα του έργου) [παρακαλώ κάνετε μια σύντομη περιγραφή του έργου]:	
2. Στοιχεία των εταίρων συνεργασίας	
2.1. Στοιχεία της ΟΤΔ 1*:	
2.1.1. Επίσημη επωνυμία της ΟΤΔ [αναπτυσσόμενη λίστα]: 2.1.1.1. Επικεφαλής εταίρος: ☐ Ναι ☐ Όχι	
2.1.2. Υπεύθυνος επικοινωνίας της ΟΤΔ για συνεργασία 2.1.2.1. Όνομα: 2.1.2.2. Διεύθυνση επικοινωνίας: 2.1.2.3. Τηλ: 2.1.2.4. E-mail: 2.1.2.5. Γλώσσες επικοινωνίας:	
2.1.3. Ημερομηνία έγκρισης έργου :	
2.2. Στοιχεία της ΟΤΔ 2:	
2.2.1. Επίσημη επωνυμία της ΟΤΔ [αναπτυσσόμενη λίστα]: 2.2.1.1 Επικεφαλής εταίρος: ☐ Ναι ☐ Όχι	
2.2.2. Υπεύθυνος επικοινωνίας της ΟΤΔ για συνεργασία 2.2.2.1. Όνομα: 2.2.2.2. Διεύθυνση επικοινωνίας: 2.2.2.3. Τηλ: 2.2.2.4. E-mail: 2.2.2.5. Γλώσσες επικοινωνίας:	
2.2.3. Ημερομηνία έγκρισης έργου :	

2.3. Στοιχεία άλλων εταιρών [ισχύει για εταιρούς που δεν είναι]:
2.3.1. Επίσημο όνομα του εταιρού:
2.3.2. Όνομα υπεύθυνου επικοινωνίας για συνεργασία
2.3.2.1. Όνομα:
2.3.2.2. Διεύθυνση επικοινωνίας:
2.3.2.3. Τηλ:
2.3.2.4. E-mail:
2.3.2.5. Γλώσσες επικοινωνίας:
3. Αρμόδια Διαχειριστική Αρχή 1 (στοιχεία υπεύθυνου επικοινωνίας):
3.1 ΠΑΑ [αναπτυσσόμενη λίστα]*:
3.2 Όνομα:
3.3 Διεύθυνση επικοινωνίας:
3.4 Τηλ:
3.5 E-mail:
4. Αρμόδια Διαχειριστική Αρχή 2 (στοιχεία υπεύθυνου επικοινωνίας):
4.1 ΠΑΑ [αναπτυσσόμενη λίστα]*:
4.2 Όνομα:
4.3 Διεύθυνση επικοινωνίας:
4.4 Τηλ:
4.5 E-mail:
5. Τρέχουσα κατάσταση έργου*:
5.1 Σε εξέλιξη:
5.2 Ακυρώθηκε:
5.3 Ολοκληρώθηκε:

* υποχρεωτικά πεδία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4. Ενδεικτικό παράδειγμα ενός γενικού υποδείγματος συμφωνίας συνεργασίας για τα διακρατικά έργα συνεργασίας LEADER

Άρθρο 1

Σκοπός του έργου διακρατικής συνεργασίας

- *Περιλαμβάνει το όνομα των οργανισμών που υπογράφουν τη συμφωνία συνεργασίας και στοιχεία σχετικά με το εάν ο εταίρος είναι μια ΟΤΔ, ή ομάδα τοπικών κρατικών και ιδιωτικών εταίρων σε μια αγροτική περιοχή που υλοποιεί μια στρατηγική τοπικής ανάπτυξης εντός ή εκτός της Ένωσης, ή μια ομάδα τοπικών κρατικών και ιδιωτικών εταίρων σε μη αγροτική περιοχή που υλοποιεί μια στρατηγική τοπικής ανάπτυξης και εκφράζει την κοινή τους δέσμευση να υλοποιήσουν το έργο 'Χ' σε εταιρική σχέση σύμφωνα με το λεπτομερές χρονοδιάγραμμα δραστηριοτήτων και την κατανομή του προϋπολογισμού (στο Παράρτημα της συμφωνίας, που αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της συμφωνίας),*

Άρθρο 2

Γλώσσες εργασίας

- *Όπως έχει συμφωνηθεί από τους εταίρους του έργου συνεργασίας (συνήθως η αγγλική ή άλλη κύρια γλώσσα της ΕΕ – γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά, κλπ)*

Άρθρο 3

Γενικοί όροι σχετικά με την θέση σε ισχύ, τη διάρκεια, το κλείσιμο και τον τόπο υλοποίησης

- *Ο όρος σχετικά με την θέση σε ισχύ της συμφωνίας (από την ημερομηνία έγκρισης του έργου και τη σχετική γνωστοποίηση από τουλάχιστον δυο Διαχειριστικές Αρχές ή άλλες εθνικές/περιφερειακές αρχές επιφορτισμένες με την έγκριση του έργου διακρατικής συνεργασίας) στις περιοχές όπου δραστηριοποιούνται οι εταίροι συνεργασίας*
- *Η μέγιστη διάρκεια/χρονικό πλαίσιο της συμφωνίας που ξεκινάει από τις προγραμματισμένες ημερομηνίες κατά τις οποίες οι εταίροι του έργου υποβάλλουν τις αντίστοιχες προτάσεις έργου τους στο πλαίσιο του έργου διασυνοριακής συνεργασίας στις σχετικές εθνικές/περιφερειακές αρχές και ολοκληρώνεται με την έγκριση του τελικού αιτήματος πληρωμής που αφορά το έργο διακρατικής συνεργασίας από τη σχετική εθνική/περιφερειακή αρχή*
- *Προγραμματισμένη συνέχιση των δραστηριοτήτων συνεργασίας μετά το κλείσιμο του έργου (εάν προβλέπεται και προγραμματίζεται)*
- *Οι τοποθεσίες/περιοχές υλοποίησης των δραστηριοτήτων των έργων, π.χ. οι περιοχές των αντίστοιχων ομάδων τοπικής δράσης (εταίρων συνεργασίας) βάσει του χρονοδιαγράμματος των δραστηριοτήτων που παρατίθεται στο Παράρτημα*

Άρθρο 4

Υποχρεώσεις, αρμοδιότητες, ευθύνη

- *Μια δήλωση ότι οι συνεργαζόμενοι εταίροι επικυρώνουν και εγκρίνουν τις πληροφορίες που εμπεριέχονται στο Παράρτημα σχετικά με το χρονοδιάγραμμα των δραστηριοτήτων του έργου και την κατανομή του προϋπολογισμού*
- *Οι υποχρεώσεις και αρμοδιότητες του επικεφαλής/συντονιστή εταίρου – συμπεριλαμβανομένου του ονόματος του φορέα (π.χ. οικονομικός συντονισμός, συντονισμός κοινών δράσεων στο πλαίσιο του έργου, παρακολούθηση και συνέχιση των δραστηριοτήτων, συνεχής επικοινωνία και σύνδεση με τους εταίρους του έργου, υποβολή εκθέσεων)*
- *Οι υποχρεώσεις και αρμοδιότητες των συνεργαζόμενων εταίρων (π.χ. η χρήση των από κοινού συμφωνηθέντων χρονοδιαγραμμάτων των δραστηριοτήτων και στόχων του έργου στις*

αντίστοιχες αιτήσεις έργων στην αρμόδια ΟΤΑ/Διαχειριστική Αρχή στις περιφέρειές τους, η διασφάλιση της χρηματοδότησης του μεριδίου των κοινών εξόδων του έργου που τους αναλογεί και των αντίστοιχων – κοινών και τοπικών- δράσεων, η υποβολή αναφορών στους εταίρους του έργου και τον επικεφαλής/συντονιστή εταίρο, η επικοινωνία και η σύνδεση με τους εταίρους του έργου και τον επικεφαλής/συντονιστή εταίρο, η προβολή του έργου και των αποτελεσμάτων του στο ευρύ κοινό και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, η παρακολούθηση, η συγκέντρωση των σχετικών εγγράφων που απαιτούνται για την έγκριση του έργου)

- Περιορισμένη ευθύνη κάθε συνεργαζόμενου εταίρου σε περίπτωση ανωτέρας βίας
- Περιορισμένη ευθύνη άλλων εταίρων του έργου λόγω ζημιών και εξόδων που προκύπτουν από την μη συμμόρφωση ενός συνεργαζόμενου εταίρου

Άρθρο 5

Αλλαγές στην εταιρική σχέση

- Με έγγραφη τροποποίηση που εγκρίνεται και υπογράφεται από όλους τους συνεργαζόμενους εταίρους
- Πρέπει να περιγράφονται δύο κύρια σενάρια: διεύρυνση της εταιρικής σχέσης – προσθήκη νέου/νέων εταίρων συνεργασίας, αποχώρηση ενός (ή περισσότερων) εταίρων συνεργασίας
- Τροποποίηση του προϋπολογισμού – κυρίως αναφορικά με τα κοινά έξοδα και ο καταμερισμός του μεταξύ των εταίρων- ή μέρους της τροποποίησης τόσο σε περίπτωση ‘διεύρυνσης’ της εταιρικής σχέσης όσο και στην περίπτωση αποχώρησης ενός εταίρου από την εταιρική σχέση
- Υποχρέωση κάθε εταίρου να ενημερώνει τις σχετικές αρχές σχετικά με την αλλαγή

Άρθρο 6

Διαχείριση έργου

- Επιτροπή διαχείρισης έργου που απαρτίζεται από μέλη από κάθε συμμετέχουσα ΟΤΑ και έχει πρόεδρο τον επικεφαλής/συντονιστή εταίρο και οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της
- Γραμματεία της επιτροπής διαχείρισης έργου που προσφέρει ο επικεφαλής/συντονιστής εταίρος
- Τουλάχιστον ‘X’ αριθμός συναντήσεων κατά τη διάρκεια του έργου κατόπιν έγγραφης πρόσκλησης από τον επικεφαλής/συντονιστή εταίρο

Άρθρο 7

Επίλυση διαφορών, εφαρμοστέο δίκαιο

- Το κύριο και προτιμώμενο μέσο επίλυσης διαφορών είναι ο φιλικός διακανονισμός,.
- Σε περίπτωση που αποτύχει ο φιλικός διακανονισμός, αρμόδιο δικαστήριο θεωρείται αυτό του Κράτους Μέλους/της περιοχής του επικεφαλής/συντονιστή εταίρου
- Για σκοπούς επίλυσης διαφορών στο δικαστήριο ισχύει η αγγλική (γαλλική; γερμανική; άλλη;) έκδοση του κειμένου της παρούσας συμφωνίας και των παραρτημάτων της

Άρθρο 8

Τροποποίηση της συμφωνίας

- Μόνο με έγγραφη τροποποίηση που εγκρίνεται και υπογράφεται από όλους τους συνεργαζόμενους εταίρους
- Οιαδήποτε τροποποίηση της συμφωνίας πρέπει να γνωστοποιείται στις σχετικές αρχές εν ευθέτω χρόνο

Η παρούσα συμφωνία συνάφθηκε στην < τόπος >
Ημερομηνία

Υπογράφοντες

1. Όνομα εταιρίου
2. Κωδικός ΟΤΔ στον κατάλογο των ΟΤΔ (<http://ec.europa.eu/sfc/en/2014/support-ms/tnc>)
3. Κωδικός εγγραφής
4. Όνομα εκπροσώπου (άτομο επικοινωνίας του έργου). Γλώσσα επικοινωνίας
5. Όνομα επίσημου εκπροσώπου (υπογραφή)
6. Θέση
7. Τόπος (διεύθυνση, συμπεριλαμβανομένης της χώρας)
8. Τηλέφωνο
9. E-mail

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Περιγραφή των δραστηριοτήτων του έργου

1.1 Περιγραφή των γενικών και ειδικών στόχων του έργου

1.2 Περιγραφή των ομάδων στόχων

1.3 Περιγραφή των δράσεων (συμπεριλαμβανομένων κοινών δράσεων)

1.4 Χρονοδιάγραμμα δραστηριοτήτων

Αρ.	Δραστηριότητα		Ομάδα στόχος / τόπος	Υπεύθυνοι/συμμετέχοντες εταίροι του έργου	Χρονοδιάγραμμα (διάρκεια)	Κύριο αποτέλεσμα
	Κοινή δράση	Τοπική δράση				
1						
2						
...						

1.5 Κατανομή του προϋπολογισμού του έργου ανά δραστηριότητα

Αρ.	Δραστηριότητα	Προβλεπόμενος μέγιστος προϋπολογισμός	Υπεύθυνοι εταίροι έργου
1			
...			

1.6 Κατανομή του προϋπολογισμού του έργου ανά εταίρο συνεργασίας

Αρ.	Όνομα του εταίρου συνεργασίας	Προβλεπόμενος μέγιστος προϋπολογισμός	Μερίδιο στα κοινά έξοδα (συνεισφορά στον προϋπολογισμό των κοινών δράσεων) ¹⁴
1			
...			

1.7 Κατανομή του προϋπολογισμού του έργου ανά εταίρο συνεργασίας και πηγή χρηματοδότησης

		Κόστος έργου σε EUR						
		Συνολικό κόστος για τη διάρκεια του έργου συνεργασίας*	Εκ των οποίων			Εάν συγκεντρώθηκαν άλλα κονδύλια, παρακαλώ να αναφέρετε*		
Αρ.	Εταίρος		ΕΓΤΑΑ*	Άλλη δημόσια συνεισφορά*	Ιδιωτική συνεισφορά*			
1.						Τίτλος χρηματοδότησης	Συνεισφορά στη χρηματοδότηση	
...								

¹⁴ Αποτελεί μέρος του προβλεπόμενου μέγιστου προϋπολογισμού που κατανέμεται στον εταίρο συνεργασίας. Σημ.: η διαφορά μεταξύ του προβλεπόμενου μέγιστου προϋπολογισμού και του μεριδίου στα κοινά έξοδα ισούται με το μέγιστο προϋπολογισμό για τοπικές δράσεις που διατίθεται στον αντίστοιχο εταίρο συνεργασίας.